

JAKŠA BARBIĆ
PRAVO DRUŠTAVA

Knjiga treća
DRUŠTVA OSOBA

Drugo, izmijenjeno i dopunjeno izdanje

Akademik

JAKŠA BARBIĆ

professor emeritus Sveučilišta u Zagrebu

PRAVO DRUŠTAVA

Knjiga treća

DRUŠTVA OSOBA

Drugo, izmijenjeno i dopunjeno izdanje

 Organizator

Zagreb, 2019.

® Copyright

Jakša Barbić i Organizator d.o.o., Zagreb

Sva prava pridržana.

Reproduciranje ove publikacije u cjelini, djelomično
ili na bilo koji drugi način, bilo kojim sredstvima,
nije dopušteno bez prethodne suglasnosti nakladnika.

CIP zapis dostupan u računalnom katalogu
Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
pod brojem 001028086

ISBN 978-953-7585-05-1 (cjelina)

ISBN 978-953-7585-68-6 (Knjiga treća)

SKRAĆENI SADRŽAJ

PREDGOVOR DRUGOM IZDANJU	XXI
FOREWORD TO SECOND EDITION.....	XXV
PREDGOVOR PRVOM IZDANJU	XXIX
I. ORTAŠTVO	1
II. JAVNO TRGOVAČKO DRUŠTVO	395
III. KOMANDITNO DRUŠTVO	563
IV. TAJNO DRUŠTVO.....	625
V. GOSPODARSKO INTERESNO UDRUŽENJE.....	681
VI. EUROPSKO GOSPODARSKO INTERESNO UDRUŽENJE.....	753
VII. UDRUGA.....	791
ABECEDNO KAZALO POJMOVA	875
SADRŽAJI KNJIGA - PRAVO DRUŠTAVA.....	909
TABLES OF CONTENTS - COMPANY LAW	949

S A D R Ź A J

PREDGOVOR DRUGOM IZDANJU	XXI
FOREWORD TO SECOND EDITION.....	XXV
PREDGOVOR PRVOM IZDANJU	XXIX

I. ORTAŠTVO

1. POJAM I OBILJEŽJA ORTAŠTVA.....	3
a) Pojam ortaštva	3
b) Članovi društva (ortaci).....	7
c) Ugovor o ortaštvu	13
d) Zajednički cilj	23
e) Ortaštvo nije pravna osoba	30
f) Imovina ortaštva	32
g) Ortaštvo i druga društva bez pravne osobnosti.....	41
h) Povijesni razvoj ortaštva.....	44
i) Gospodarsko značenje ortaštva	46
i.a. Uvod.....	46
i.b. Ortaštvo s gospodarskim i tzv. idealnim ciljem	48
i.c. Trajno i prigodno ortaštvo.....	49
i.d. Ortaštvo kapitalnog i osobnog tipa	50
i.e. Ortaštvo kao unutarnje i vanjsko društvo	51
2. NASTANAK ORTAŠTVA	55
3. PRAVNI ODNOSI U ORTAŠTVU	61
a) Pojam članstva i udjela u ortaštvu	61
b) Stjecanje članstva	62
b.a. Općenito o stjecanju članstva.....	62
b.b. Pristup ortaštvu	63
b.c. Prijenos udjela na novog ortaka.....	64
b.d. Sveopće sljedništvo (univerzalna sukcesija).....	67

c) Raspolaganje udjelom bez prijenosa članstva	73
d) Obveze ortaka	80
d.a. Obveza doprinosa ostvarenju zajedničkog cilja.....	80
1. Doprinos ostvarenju zajedničkog cilja i ulog u ortaštvo...	80
2. Odgovornost za ispunjenje obveze doprinosa.....	88
3. Povećanje uloga	89
d.b. Obveza lojalnog postupanja prema ortaštvu i drugim ortacima	92
d.c. Obveza postupanja s dužnom pažnjom.....	97
e) Prava ortaka	100
e.a. Općenito o pravima ortaka.....	100
e.b. Upravljačka prava	101
1. Pravo na vođenje poslova ortaštva.....	101
Pojam vođenja poslova	101
Ovlast za vođenje poslova	102
Obveze ortaka koji vode poslove.....	106
Prava ortaka koji vode poslove	110
Odgovornost ortaka koji vode poslove	113
Oduzimanje ovlasti i otkaz posloводства	114
2. Pravo na sudjelovanje u odlučivanju u ortaštvu	117
Odlučivanje o temeljnim pitanjima ortaštva	117
Odlučivanje o vođenju poslova ortaštva	118
3. Pravo na obaviještenost i nadzor.....	128
4. Pravo na podizanje članske tužbe (actio pro socio).....	134
e.c. Imovinska prava	136
1. Pravo na udio u dobiti ortaštva	136
2. Pravo na povrat stvari i otpremninu zbog istupanja i isključenja iz ortaštva	143
3. Pravo na povrat stvari i uloga te na udio u ostatku zajedničke imovine povodom prestanka ortaštva	151
f) Prestanak članstva.....	155
f.a. Općenito o prestanku članstva	156
f.b. Istup ortaka.....	157
f.c. Isključenje ortaka	163
4. PRAVNI ODNOSI S TREĆIMA.....	169
a) Pravni odnos ortaštva s trećima kao odnos ortaka s tim osobama	169
b) Odgovornost ortaka za obveze ortaštva.....	174

5. PRESTANAK ORTAŠTVA	187
a) Općenito o prestanku ortaštva	187
b) Razlozi prestanka ortaštva	190
b.a. Općenito o razlozima prestanka ortaštva	190
b.b. Ostvarenje ili nemogućnost ostvarenja zajedničkog cilja	193
b.c. Protek vremena na koje je sklopljen ugovor o ortaštvu	195
b.d. Propast zajedničke imovine	196
b.e. Sporazum ortaka	198
b.f. Stjecanje svih udjela u ortaštvu od jedne osobe.....	199
b.g. Smrt, prestanak postojanja ortaka pravne osobe, istup i isključenje ortaka	200
b.h. Razlozi prestanka određeni ugovorom o ortaštvu.....	202
c) Posljedice prestanka ortaštva.....	204
6. NEKI POJAVNI OBLICI ORTAŠTVA.....	212
a) Konzorcij za izvođenje radova	212
a.a. Temeljni oblici ugovaranja izvođenja radova	212
a.b. Mjesto konzorcija među načinima ugovaranja izvođenja radova	220
a.c. Sadržaj ugovora o konzorciju	224
1. Uvod	224
2. Cilj ugovora.....	225
3. Opseg posla koji preuzimaju članovi konzorcija	231
4. Nositelj prava i obveza prema naručitelju.....	236
5. Vođenje poslova konzorcija.....	241
6. Plaćanja	245
7. Garancija i jamstvo.....	248
8. Troškovi.....	250
9. Odgovornost članova konzorcija.....	251
10. Promjena članova konzorcija	261
11. Trajanje ugovora.....	264
12. Ostale odredbe.....	266
b) Konzorcij banaka za davanje zajma	267
b.a. Pojam i obilježja konzorcija banaka za davanje zajma.....	267
b.b. Sklapanje i sadržaj ugovora o konzorciju	270
b.c. Obveze članica konzorcija	272
b.d. Vođenje poslova konzorcija	273
b.e. Sudjelovanje u rezultatima posla	275

b.f. Promjene u sastavu konzorcija.....	276
b.g. Prestanak konzorcija	277
c) Pool.....	278
c.a. Pojam poola	278
c.b. Pool osiguranja za podmirenje tražbina.....	279
1. Pojam i obilježja poola osiguranja za podmirenje tražbina.....	279
2. Sklapanje i sadržaj ugovora o poolu	281
3. Obveze članova poola	282
4. Vođenje poslova poola	284
5. Sudjelovanje u rezultatima ostvarenja osiguranja.....	285
6. Promjene u sastavu poola.....	286
7. Prestanak poola	287
c.c. Pool prava glasa	288
1. Pojam i cilj poola	288
2. Sklapanje, sadržaj i izmjena ugovora o vezanju glasova..	292
3. Prava i obveze članova zajednice	295
4. Djelovanje zajednice.....	297
Način rada zajednice.....	297
Odluke zajednice i glavno društvo.....	300
5. Vezanje prava glasa uz organe glavnoga društva i osobe koje nisu članovi društva.....	309
6. Promjene članstva u zajednici.....	310
7. Prestanak zajednice.....	317
c.d. Pool patenata.....	319
d) Zajednički pothvat (joint venture)	322
d.a. Pojam zajedničkog pothvata	322
d.b. Ugovor o zajedničkom pothvatu.....	328
1. Mjesto ugovora o zajedničkom pothvatu među ugovorima potrebnim za ostvarenje tog pothvata.....	328
2. Sklapanje ugovora o zajedničkom pothvatu	331
3. Sadržaj ugovora o zajedničkom pothvatu	337
4. Pravna narav ugovora o zajedničkom pothvatu	343
5. Odnos ortaštva i društva koje se koristi za ostvarenje zajedničkog pothvata	344

6. Neke karakteristične odredbe ugovora o zajedničkom pothvatu koje su se ustalile u praksi	346
Povreda ugovora	346
Sprječavanje prestanka pothvata.....	347
Rješavanje pat-situacija	349
Zaštita manjinskog ortaka	353
Likvidacija	356
e) Holding	357
e.a. Pojam i gospodarsko značenje holdinga	357
e.b. Nastajanje ortaštva kao holdinga	358
e.c. Imovinske obveze, prava i odgovornost ortaka	361
e.d. Promjena članstva	361
e.e. Prestanak holdinga	363
f) Udio u tuđem udjelu	365
f.a. Pojam udjela u tuđem udjelu.....	365
f.b. Razlozi zasnivanja udjela u tuđem udjelu.....	368
f.c. Vrste sudjelovanja u tuđem udjelu.....	370
f.d. Ugovor o udjelu u tuđem udjelu	372
f.e. Prava i obveze članova društva.....	374
f.f. Odgovornost članova društva	381
f.g. Prestanak društva	382
1. Uvod.....	382
2. Razlozi prestanka društva	382
3. Što nisu razlozi prestanka društva.....	390
4. Posljedice prestanka društva	391

II. JAVNO TRGOVAČKO DRUŠTVO

1. POJAM I OBILJEŽJA JAVNOG TRGOVAČKOG DRUŠTVA	397
a) Pojam javnog trgovačkog društva	397
b) Članovi društva.....	399
c) Cilj društva	403
d) Ugovor o osnivanju društva.....	405
e) Javno trgovačko društvo je pravna osoba.....	409
f) Odgovornost članova za obveze društva	411
f.a. Temelj, pravna narav, predmet i opseg odgovornosti	411

f.b. Prigovori člana društva	417
f.c. Regres nakon podmirenja obveze	420
g) Povijesni razvoj javnog trgovačkog društva.....	423
h) Gospodarsko značenje javnog trgovačkog društva.....	424
2. NASTANAK JAVNOG TRGOVAČKOG DRUŠTVA	427
3. PRAVNI ODNOSI U JAVNOM TRGOVAČKOM DRUŠTVU	433
a) Pojam članstva i udjela u javnom trgovačkom društvu	433
b) Stjecanje članstva	435
b.a. Općenito o stjecanju članstva.....	435
b.b. Nastanak javnog trgovačkog društva	435
b.c. Pristup društvu	437
b.d. Prijenos udjela na novog člana	439
b.e. Sveopće sljedništvo (univerzalna sukcesija) člana društva .	442
c) Raspolaganje udjelom bez prijenosa članstva	446
d) Obveze člana društva.....	450
d.a. Obveza doprinosa ostvarenju zajedničkog cilja.....	450
d.b. Obveza lojalnog postupanja prema društvu	
i njegovim članovima.....	452
d.c. Obveza postupanja s dužnom pažnjom.....	459
e) Prava člana društva.....	460
e.a. Općenito o pravima člana društva.....	460
e.b. Upravljačka prava	461
1. Pravo na vođenje poslova društva.....	461
Pojam vođenja poslova	461
Ovlast za vođenje poslova	462
Obveze člana koji vodi poslove društva	471
Prava člana koji vodi poslove društva	473
Odgovornost člana za vođenje poslova društva.....	476
Oduzimanje i otkazivanje ovlasti	
za vođenje poslova društva	477
2. Pravo na sudjelovanje u odlučivanju u društvu	483
3. Pravo na obaviještenost i nadzor.....	491
4. Pravo na podizanje članske tužbe (actio pro socio).....	492
e.c. Imovinska prava.....	494
1. Pravo na udio u dobiti društva	494
2. Pravo na povrat stvari i otpremninu zbog istupanja	
i isključenja iz društva	502

3. Pravo na povrat stvari i na dio ostatka imovine nakon prestanka društva.....	505
f) Prestanak članstva.....	506
f.a. Općenito o prestanku članstva	506
f.b. Istup člana iz društva	508
f.c. Isključenje člana iz društva.....	513
g) Zajam člana društvu.....	522
4. PRAVNI ODNOSI JAVNOG TRGOVAČKOG DRUŠTVA S TREĆIMA	523
5. PREOBLIKOVANJE JAVNOG TRGOVAČKOG DRUŠTVA	524
6. PRESTANAK JAVNOG TRGOVAČKOG DRUŠTVA	529
a) Općenito o prestanku javnog trgovačkog društva	529
b) Razlozi prestanka javnog trgovačkog društva	533
b.a. Općenito o razlozima prestanka javnog trgovačkog društva	533
b.b. Istek vremena na koje je društvo osnovano	536
b.c. Odluka članova društva.....	538
b.d. Pravomoćna odluka suda kojom se utvrđuje da je upis društva u sudski registar bio nezakonit	539
b.e. Otvaranje stečajnog postupka	539
b.f. Smrt odnosno prestanak nekog od članova društva.....	540
b.g. Otvaranje stečajnog postupka nad članom društva.....	543
b.h. Otkaz društvenog ugovora nekog od članova društva ili njegova vjerovnika	545
b.i. Pravomoćna odluka suda	550
c) Likvidacija društva	551
c.a. Uloga likvidacije u prestanku društva.....	551
c.b. Likvidatori.....	552
c.c. Provođenje likvidacije i brisanje društva iz sudskog registra.....	557

III. KOMANDITNO DRUŠTVO

1. POJAM I OBILJEŽJA KOMANDITNOG DRUŠTVA	565
a) Pojam komanditnog društva	565
b) Članovi društva.....	568

c) Cilj društva	569
d) Ugovor o osnivanju društva.....	570
e) Komanditno društvo je pravna osoba	571
f) Odgovornost članova za obveze društva	572
g) Povijesni razvoj komanditnog društva	577
h) Gospodarsko značenje komanditnog društva	580
2. NASTANAK KOMANDITNOG DRUŠTVA	584
3. PRAVNI ODNOSI U KOMANDITNOM DRUŠTVU	587
a) Pojam članstva i udjela u komanditnom društvu.....	587
b) Stjecanje članstva	588
b.a. Općenito o stjecanju članstva.....	588
b.b. Nastanak komanditnog društva.....	589
b.c. Pristup društvu	589
b.d. Prijenos udjela na novog člana	590
b.e. Sveopće sljedništvo (univerzalna sukcesija) člana društva .	591
c) Raspolaganje udjelom bez prijenosa članstva	592
d) Obveze člana društva.....	593
d.a. Obveza doprinosa ostvarenju zajedničkog cilja.....	593
d.b. Obveza lojalnog postupanja prema društvu i njegovim članovima.....	594
d.c. Obveza postupanja s dužnom pažnjom.....	595
e) Prava člana društva.....	596
e.a. Općenito o pravima člana društva.....	596
e.b. Upravljačka prava	597
1. Pravo na vođenje poslova društva.....	597
2. Pravo na sudjelovanje u odlučivanju u društvu	601
3. Pravo na obavještenost i nadzor.....	603
4. Pravo na podizanje članske tužbe (actio pro socio).....	606
e.c. Imovinska prava.....	607
1. Pravo na udio u dobiti društva	607
2. Pravo na povrat stvari i otpremninu zbog istupanja i isključenja iz društva	609
3. Pravo na povrat stvari i na dio ostatka imovine nakon prestanka društva.....	609
f) Prestanak članstva.....	610
f.a. Općenito o prestanku članstva	610
f.b. Prijenos udjela na drugu osobu	611

f.c. Istup člana iz društva	612
f.d. Isključenje člana iz društva.....	613
f.e. Smrt člana društva fizičke osobe i prestanak člana društva pravne osobe.....	614
g) Zajam člana društvu.....	615
4. PRAVNI ODNOSI KOMANDITNOG DRUŠTVA S TREĆIMA	617
5. PREOBLIKOVANJE KOMANDITNOG DRUŠTVA.....	618
6. PRESTANAK KOMANDITNOG DRUŠTVA.....	621
a) Općenito o prestanku komanditnog društva	621
b) Razlozi prestanka komanditnog društva.....	623
c) Likvidacija komanditnog društva	623

IV. TAJNO DRUŠTVO

1. POJAM I OBILJEŽJA TAJNOG DRUŠTVA	627
a) Pojam tajnog društva	627
b) Članovi društva.....	630
c) Tajno društvo kao unutarnje društvo osoba.....	631
d) Ugovor o osnivanju društva.....	634
e) Društvo nije trgovačko društvo ni pravna osoba	637
f) U društvu nema zajedničke imovine članova	638
g) Tipovi tajnog društva.....	639
h) Povijesni razvoj tajnog društva.....	642
i) Gospodarsko značenje tajnog društva	644
2. NASTANAK TAJNOG DRUŠTVA.....	647
3. PRAVNI ODNOSI U TAJNOM DRUŠTVU	649
a) Stjecanje članstva u društvu	649
b) Obveze članova društva.....	655
c) Prava članova društva	659
d) Prestanak članstva.....	668
4. PRESTANAK TAJNOG DRUŠTVA	671
a) Općenito o prestanku tajnog društva	671
b) Razlozi prestanka tajnog društva.....	673

V. GOSPODARSKO INTERESNO UDRUŽENJE

1. POJAM I OBILJEŽJA GOSPODARSKOG INTERESNOG UDRUŽENJA	683
a) Pojam gospodarskog interesnog udruženja	683
b) Članovi udruženja.....	685
c) Cilj udruženja	689
d) Ugovor o osnivanju udruženja.....	693
e) Udruženje je pravna osoba	695
f) Odgovornost članova za obveze udruženja	697
g) Povijesni razvoj gospodarskog interesnog udruženja.....	700
h) Gospodarsko značenje gospodarskog interesnog udruženja	701
2. NASTANAK GOSPODARSKOG INTERESNOG UDRUŽENJA	704
3. PRAVNI ODNOSI U GOSPODARSKOM INTERESNOM UDRUŽENJU	708
a) Stjecanje članstva	708
b) Raspolaganje udjelom bez prijenosa članstva	713
c) Obveze člana udruženja.....	714
d) Prava člana udruženja.....	717
d.a. Općenito o pravima člana udruženja.....	717
d.b. Upravljačka prava	717
d.c. Imovinska prava.....	719
e) Prestanak članstva.....	722
4. ORGANI GOSPODARSKOG INTERESNOG UDRUŽENJA	728
a) Općenito o organima udruženja.....	728
b) Članovi udruženja koji djeluju zajedno	729
c) Uprava udruženja.....	733
d) Ostali organi	739
5. PRAVNI ODNOSI GOSPODARSKOG INTERESNOG UDRUŽENJA S TREĆIMA	741
6. PREOBLIKOVANJE GOSPODARSKOG INTERESNOG UDRUŽENJA	743
7. PRESTANAK GOSPODARSKOG INTERESNOG UDRUŽENJA	746
a) Općenito o prestanku gospodarskog interesnog udruženja	746

b) Razlozi prestanka gospodarskog interesnog udruženja	747
b.a. Odluka članova udruženja.....	747
b.b. Odluka suda	750
c) Likvidacija gospodarskog interesnog udruženja	752

VI. EUROPSKO GOSPODARSKO INTERESNO UDRUŽENJE (EGIU)

1. POJAM I OBILJEŽJA EUROPSKOGA GOSPODARSKOG INTERESNOG UDRUŽENJA.....	755
a) Pojam europskoga gospodarskog interesnog udruženja.....	755
b) Članovi udruženja.....	760
c) Cilj udruženja	761
d) Ugovor o osnivanju udruženja.....	762
e) Pravna osobnost udruženja	765
f) Odgovornost članova za obveze udruženja	766
g) Povijesni razvoj europskoga gospodarskog interesnog udruženja.....	767
h) Gospodarsko značenje europskoga gospodarskog interesnog udruženja.....	768
2. OSNIVANJE EUROPSKOGA GOSPODARSKOG INTERESNOG UDRUŽENJA.....	771
3. PRAVNI ODNOSI U EUROPSKOME GOSPODARSKOM INTERESNOM UDRUŽENJU	774
a) Stjecanje članstva	774
b) Raspolaganje udjelom bez prijenosa članstva	774
c) Obveze člana udruženja.....	775
d) Prava člana udruženja.....	776
e) Prestanak članstva.....	778
4. ORGANI EUROPSKOGA GOSPODARSKOG INTERESNOG UDRUŽENJA.....	781
a) Općenito o organima udruženja.....	781
b) Članovi udruženja koji djeluju zajedno	781
c) Osobe koje vode poslove udruženja	781
d) Ostali organi	784

5. PRAVNI ODNOSI EUROPSKOGA GOSPODARSKOG INTERESNOG UDRUŽENJA S TREĆIMA	785
6. PRESTANAK EUROPSKOGA GOSPODARSKOG INTERESNOG UDRUŽENJA.....	786
a) Općenito o prestanku europskoga gospodarskog interesnog udruženja.....	786
b) Razlozi prestanka europskoga gospodarskog interesnog udruženja.....	787
b.a. Odluka članova udruženja.....	787
b.b. Odluka suda	788
c) Likvidacija europskoga gospodarskog interesnog udruženja.....	789

VII. UDRUGA

1. POJAM I OBILJEŽJA UDRUGE.....	793
a) Pojam udruge.....	793
b) Članovi udruge	796
c) Cilj udruge	799
d) Pravna osobnost udruge.....	800
e) Imovina udruge.....	804
f) Statut udruge.....	807
g) Povijest pravnog uređenja udruge kod nas.....	810
h) Važnost udruge	811
2. OSNIVANJE UDRUGE.....	813
3. REGISTAR UDRUGA I UPIS U REGISTAR.....	816
a) Općenito o registrima udruuga	816
b) Registar udruuga Republike Hrvatske.....	817
c) Registar stranih udruuga.....	824
4. PRAVNI ODNOSI U UDRUZI	828
a) Stjecanje članstva	828
b) Obveze i prava članova udruge	830
c) Kaznene mjere prema članovima udruge i rješavanje sporova u udruzi	833
d) Prestanak članstva.....	835
5. TIJELA UDRUGE	843
a) Općenito o tijelima udruge	843

b) Skupština udruge.....	844
c) Upravni odbor	848
d) Predsjednik udruge.....	851
e) Nadzorni odbor	852
f) Sud časti	853
6. PRAVNI ODNOSI UDRUGE S TREĆIMA.....	855
7. NADZOR NAD DJELOVANJEM UDRUGE.....	858
8. STATUSNE PROMJENE UDRUGE.....	861
9. PRESTANAK POSTOJANJA UDRUGE.....	866
a) Razlozi prestanka postojanja udruge	866
b) Likvidacija udruge	868
10. PREKRŠAJNA ODGOVORNOST UDRUGE I ODGOVORNIH OSOBA	871
 ABECEDNO KAZALO POJMOVA.....	 875
 SADRŽAJI KNJIGA - PRAVO DRUŠTAVA	 909
Knjiga prva - OPĆI DIO	911
Knjiga druga - DRUŠTVA KAPITALA - svezak 1.	921
Knjiga druga - DRUŠTVA KAPITALA - svezak 2.	937
Knjiga treća - DRUŠTVA OSOBA	VII
 TABLES OF CONTENTS - COMPANY LAW.....	 949
Volume one - GENERAL PART	951
Volume two - CORPORATIONS I.....	961
Volume two - CORPORATIONS II.....	979
Volume three - PARTNERSHIPS.....	991

PREDGOVOR DRUGOM IZDANJU

Prošlo je mnogo vremena od prvog izdanja ove knjige. Pružena mi je mogućnost objave drugog izdanja u kome sam rukopis osvježio promjenama do kojih je došlo na području pravnog uređenja društava osoba. Riječ je o promjenama u propisima, izmjenom postojećih i donošenjem novih, a pozornost zaslužuju i odluke sudova donesene nakon objavljivanja prvog izdanja. Uz to trebalo je pratiti i promjene u poslovnoj praksi primjene pravnih instituta koji uređuju društva osoba.

Premda na prvi pogled izgleda da je riječ o društvima koja se u praksi manje koriste, njihov je broj veći od broja društava kapitala zahvaljujući ortaštvu koje je u životu češće nego što se misli, a kako ono nema pravnu osobnost, nije moguće ni točno odrediti njihov broj. Dovoljno je samo obratiti pozornost na u ovoj knjizi obrađene pojavne oblike ortaštva primijenjene u odnosima u gospodarstvu, a da se ne govori o mnogobrojnim ortaštvima u građanskopravnim odnosima u kojima ponekad sudionici nisu ni svjesni da su ortaci.

U ovoj knjizi trebalo je društvima osoba pristupiti s obzirom na promjene koje su nastupile u uređenju obveznih odnosa. Od prvog siječnja 2006. na snazi je sadašnji Zakon o obveznim odnosima. Njime su učinjene promjene prijašnjeg pravnog uređenja ortaštva, ali i uređenja drugih pravnih instituta koji se primjenjuju na neka pitanja vezana uz društva osoba. Uz to izmijenjena je i arhitektonika prijašnjeg zakona tako da numeracija pojedinih članaka, i kada u njima nisu sadržajno drukčija rješenja, ne odgovara onoj iz zakona koji je njegovim stupanjem na snagu prestao važiti. Ne treba zanemariti okolnost da je pravo društava grana prava koja je nastala nadgradnjom na obvezno pravo tako da se ono podredno primjenjuje uvijek kada za neko pitanje iz života društva nema točno određenog posebno propisanog rješenja. Zato je trebalo provjeriti i je li sadašnjim Zakonom o obveznim odnosima promijenjeno nešto što je bilo propisano prijašnjim zakonom i to uzeti u obzir u obradi svakog pojedinog društva.

Nakon prvog izdanja ove knjige Republika Hrvatska postala je državom članicom Europske unije pa je stoga kod nas uvedeno europsko gos-

podarsko interesno udruženje pravno uređeno Uredbom Vijeća (EEZ) br. 2137/85 od 28. srpnja 1985. o europskom gospodarskom interesnom udruženju (EGIU) i našim Zakonom o uvođenju europskog društva - *societas europea* (SE) i europskoga gospodarskoga interesnog udruženja (EGIU). Iako je naše gospodarsko interesno udruženje pravno uređeno po uzoru na Uredbu, u pravnom uređenju GIU i EGIU ima razlika, pa nije bilo moguće obraditi samo jedno od njih s upućivanjem na pravno uređenje drugoga. Stoga je trebalo u cijelosti obraditi to novo društvo u našem pravnom sustavu. Pritom se skreće pozornost na ne baš uvijek točan prijevod Uredbe na hrvatski jezik tako da se u njega ne može potpuno pouzdati. Kako ni tekstovi Uredbe na drugim jezicima nisu uvijek istoznačni, pri obradi tog društva koristio sam se Uredbom na engleskom i njemačkom jeziku i tako došao do pravih rješenja. U slučaju dileme bolje je koristiti se tekstem na njemačkom jeziku jer je nazivjem prilagođen institutima njemačkog prava koji su bili uzorom pri izradi Zakona o trgovačkim društvima i pravnom uređenju gospodarskog interesnog udruženja.

U ovom izdanju knjige više se ne obrađuje zadruga, pa stoga ni europska zadruga koja je kod nas u primjeni nakon što je Republika Hrvatska postala državom članicom Europske unije. To je učinjeno zbog toga što po sadašnjem Zakonu o zadrugama zadruga više nije društvo osoba, nego je društvo kapitala. Stoga ću nju obraditi u sedmom izdanju Prava društava, knjizi drugoj, svesku drugom. Sadašnji Zakon o zadrugama unio je dosta promjena u pravno uređenje zadruga, pa će se stoga ono što je u prvom izdanju te knjige bilo napisano o zadrugi morati preraditi da odgovara sadašnjem stanju. U toj ću knjizi obraditi i europsku zadrugu.

Do promjene je 2014. došlo i u pravnom uređenju udruge donošenjem novog Zakona o udrugama i pratećih propisa. Stoga je ona u knjizi obrađena prema propisima koji su sada na snazi i sudskoj praksi o udrugama.

Drugo izdanje dosta je opsežnije od prvog, iako po broju stranica knjige, premda povećanom u usporedbi s prvim izdanjem, to tako ne izgleda. Treba, naime, uzeti u obzir da se u knjizi više ne obrađuje zadruga, a da je usprkos tome opseg knjige povećan. To je razumljivo zbog promjena u propisima, sudskoj i poslovnoj praksi koje je trebalo uzeti u obzir i obraditi. Namjera mi je da čitatelji budu obaviješteni o najnovijem stanju na tom području u vrijeme predaje rukopisa u tisak. Toga sam se držao i prilikom objave dosadašnjih šest izdanja druge knjige Prava društava u kojoj se u dva sveska obrađuju društva kapitala.

Zahvaljujem mladom kolegi doc. dr. sc. Antunu Biliću s Pravnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu na pomoći koji mi je još u vrijeme dok je bio asistent prikupljao sudsku praksu bez koje ovo izdanje knjige ne bi bilo tako sveobuhvatno. Zahvaljujem nakladniku koji mi je omogućio drugo izdanje knjige i nadam se da će biti prigode i za nova izdanja. Zahvala ide i mojoj obitelji na strpljivosti jer sam vrijeme koje je njima pripadalo dobrim dijelom iskoristio za pisanje knjige.

Kada sam objavio prvu knjigu Prava društava, obećao sam čitateljima da ću ih novim izdanjima pravodobno obavještavati o svemu što se događa u pravu društava. To sam obećanje dosad ispunio. Objavljivanjem ove knjige to sam u pogledu sadašnjeg stanja počeo činiti obrnutim redom, trećom knjigom o društvima osoba. Ostaje mi da to isto učinim s društvima kapitala. To zahtijeva objavljivanje sedmog izdanja dvaju svezaka druge knjige Prava društava. Dosadašnjih šest izdanja je rasprodano, što znači da su knjige bile dobro primljene. Tako je i s knjigom Zakon o trgovačkim društvima koja također zahtijeva sedmo izdanje. Nastojat ću održati davno dano obećanje. To je zapravo i moja dužnost. Nakon napornog rada sudjelovanjem u izradi Zakona o trgovačkim društvima i njegovih izmjena i dopuna do 2012., ne i onih kasnijih, obvezan sam to i komentirati kako bi se, posebno praktičarima, olakšala njegova primjena. Bude li mi to moguće, nastojat ću s time nastaviti, a čitatelji će prosuditi koristi li im ono što ću objaviti. Njihov sud odredit će i moj daljnji rad na obradi prava društava.

U Zagrebu 1. ožujka 2019.

Jakša Barbić